

00YR00112

SKUP 1999 – 7

Prosjekt: Den gode, gamle ryggmargsrefleksen
Medarbeider: Frank Brandsås
Publikasjon: Hamar Arbeiderblad
Publisert: September 1999
Medium: Avis
Tema: Politikk/samfunn

Metoderapport:

1. Navn på journalist(ene) som har gjort jobben:

Frank Brandsås

2. Tittel på arbeidet, prosjektet:

«Den gode gamle ryggmargsrefleksen»

3. Hvor og når det er publisert:

Saken startet med oppslag i Hamar Arbeiderblad, Dagsavisen og andre A-presseaviser den 2. september. Samme dag ble saken fulgt opp av en rekke etermedier. De neste dagene og ukene fulgte alt fra løssalgsavisene til Vårt Land, lokalavisene og de riksdekkende TV-stasjonene opp saken.

4. Redaksjon og redaksjonsadresse, samt tlf.nr.:

Hamar Arbeiderblad, Postboks 265, 2301 Hamar. 62 51 95 00

5. Journalistens adresse og telefonnummer:

Brennbakkvegen 12 d, 2318 Hamar, 62 53 18 40

6. Redegjørelse for arbeidet;

a) Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?

Saken startet egentlig tre uker før publisering. I likhet foran tidligere Stortings- og lokalvalg var jeg «utlånt» til politisk avdeling noen uker i forkant av valget. 12. august skulle jeg dekke Frp-formann Carl I. Hagens møte i Hamar.

Etter at selve folkemøtet var over, dro resten av «de inviterte» til en kafé der det skulle være pressekonferanse. Selv stusset jeg på at Hagen gikk i motsatt retning av kafèen. Jeg bestemte meg for å følge etter Hagen for å se hva i all verden han skulle gjøre på «feil» sted.

Det viste seg å være riktig: Jeg kom over Hagen, og rakk ved hjelp av kamera å dokumentere det som skjedde, da han skyndte seg å flytte Frp-bilen fra P-plass øremerket handikappede til «lovlig» plass.

Da jeg presenterte meg som journalist, la Hagen seg helt flat og «sa korsfest meg». Det vakte oppsikt i flere medier at en av de fremste talsmenn for syke og svake tok seg til rette på denne måten.

Dette lå i bakhodet mitt - les; ryggmargsrefleksen - da jeg tre uker senere fikk i oppdrag å dekke statsminister Kjell Magne Bondeviks besøk i Hedmark.

b) Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?

Jeg tenkte som så: Når Carl I. Hagen - den fremste forsvarer av lov og orden - kan oppføre seg som «cowboy» under besøk på bondelandet, kan flere representanter for øvrigheten gjøre det samme?

Derfor bestemte jeg meg for å finne ut hvor fort statsministerfølget kjørte fra Hamar - der første valgkampmøte ble arrangert - til Rena der nok et valgkamparrangement ventet.

c) Ble problemstillingen endret underveis? I så fall, hvorfor og hvordan?

Nei, problemstillingen var den samme hele dagen. Men jeg ble styrket i troen på at «her er det noe» da jeg på veg til det første valgkampmøtet tok igjen statsministerfølget gjennom et boligfelt med 50 km/t grense. Der gikk det unna i godt over 50 km/t på veg til Sanderud psykiatriske sjukehus.

d) Kort beskrivelse av organiseringen av arbeidet, metodebruk, kildebruk, problem underveis mv. (vi krever ikke at du røper eventuelle kilder som er lovet kildevern!)

Da første valgkampmøte var slutt på Sanderud ved 11-tiden visste jeg at jeg «måtte» overvåke Bondevik-følget de 60 kilometrene til Rena. Første problem oppsto da Bondevik & Co. fikk et godt forsprang ut fra Sanderud siden statsministeren ble hentet der omvisningen sluttet. Jeg antok at statsministerfølget «ledet» med ti minutter ved utkjøring fra sjukehuset.

Jeg visste at statsministerfølget hadde stramt tidsskjema, og at det i tillegg var lagt inn en ekstra «fotosession» til NRKs ære utenfor Rena Karton. For å rekke alt dette måtte Bondevik & Co. «gi jernet» gjennom Østerdalen.

Etter heller pen kjøring mellom Hamar og Elverum - mye trafikk og mange fartsbegrensinger - så jeg på lang avstand at jeg var i ferd med å ta igjen statsministerfølget et par mil sør for Rena. De to store og mørke bilene skilte seg klart fra den øvrige trafikken. Det var for øvrig veldig lite trafikk.

I løpet av de om lag 20 kilometrene målte jeg statsministerfølgets hastighet til 120 km/t i 80-sona og 80-90 km/t i 60-70 soner etter avkjøring til Rena.

Jeg fotograferte eget speedometer med statsministerbilene i forgrunnen - selv om jeg visste det ikke ville holde som bevis.

Selve «scoopet» var et rent resultat av «ryggmarksrefleksen». Dokumentasjonen fikk jeg ved tradisjonelle intervjuer.

a) Det første jeg oppdaget på Rena var at en av de to «Bondevik-bilene» hadde parkert på handikap-plass! Det ble dokumenter ved hjelp av kamera, bekreftet av lokalt politi og ytterligere dokumentert ved at bilen øyeblikkelig ble flyttet.

b) Vel framme i kulturhuset der Bondeviks valgkampopplegg foregikk, var første oppgave punkt å få kommentarer fra hans informasjonssjef - Øyvind Østang. På direkte spørsmål benektet han aldri at følget kjørte i 120 km/t. Østang henviste til en av politimennene som var med på turen.

En polititjenestemann i følget bekreftet at de to «Bondevik-bilene» kjørte fortere enn de ordinære fartsgrensene. Før han kom med bekreftelsen spurte han meg: «Hvordan vet du at vi kjørte i 120 km/t?»

Etter at jeg forklarte at det var jeg som lå bak i en ny sølvgrå VW Passat, prøvde han aldri å benekte at farten var oppe i 120 km/t.

Politimannen, som kun ville presentere seg som «3485», sa det slik:

«Hvis tjenestehensyn tilsier det, kan vi bryte fartsgrensa. Vegtrafikkloven er klar på det.»

Sitatene ble opplest for «3485» på stedet.

«3485» henviste meg til ledelsen for regjeringens biltjenester, avdelingsleder Tor Arne Roko i Oslo. Han sa seg «redd for å bli sitert», og at dette var en sak statsministerens informasjonssjef må kommentere.

Etter litt fram og tilbake sa informasjonssjef Østang **Feil! Fant ikke referanseilden.**, som selv satt i den bakerste av de to raske statsminister-bilene, det slik:

«Jeg har snakket med sjåføren i statsministerens bil, og han sier han holdt denne farten for å holde statsministerens program.»

Dermed var alle bekreftelser inne. Det var ingen tvil om de faktiske forhold.

7. Hvor mye arbeidstid og eventuell fritid er brukt på prosjektet?

Bortsett fra noe overtid både den aktuelle dagen og senere oppfølginger, forløp arbeidsdagene som normalt.

8. Spesielle erfaringer du vil nevne.

Det var veldig spennende og interessant å se hvordan andre medier fulgte opp saken. TV2 og Nettavisen var veldig på hugget, mens NRK og Akersgata-avisene stort sett fulgte opp A-pressen og andre. TV2s solide graveinnsats skal ha en god del av æren for at saken ble sentral i nyhetsbildet langt ut i uke 2.

Det var lite hyggelig å bli innkalt til avhør av politet et par uker etter at kjøreturen fant sted. Men blant annet takket være gode råd fra både NJs og NRs advokater gikk også det bra. Spesielt ekkelt var det da polititjenestemannen som avhørte meg åpnet med å si at min status var endret fra vitne til mistenkt. Det forklarte han med at som vitne måtte jeg si sannheten - som mistenkt kunne jeg jule så mye jeg ville.

9. Sted og dato, samt din underskrift.

Hamar, 20.01.00, Frank Brandsås

PS: Hvis jeg ville kunne jeg ha tatt statsministerens informasjonssjef i «løgn». To ganger ble han sitert på å ha sagt - til forsvar for egen kjøring - at statsministerens sjåfører i motsetning til journalisten hadde spesialopplæring i utrykningskjøring.

Jeg har ikke gjort noe nummer ut av det, men i løpet av ett år som sjåfør på en sivil/militær ambulanse i Indre Troms (militærtjeneste 1977) fikk jeg bred og god «spesialopplæring i utrykningskjøring».

PS 2: På veg tilbake fra Rena til Hamar lå jeg igjen «på hjul». Da kjørte Bondevik-følget så pent at fartsgrensene kunne blitt justert etter bilenes tempo. Men; da var det for sent.....

d.s.

VEDLEGG: Pressemelding fra Statsministerens kontor, melding om henleggelse fra Østerdal politidistrikt og et utvalg av de artikler/kommentarer og en annonse (!) som saken avstedkom.